

24.3.

TORSTAISARJA 8

Musiikkitalo klo 19.00

Tugan Sohijev, kapellimestari

Garry Magee, baritoni

Musiikkitalon Kuoro, valm. **Tapani Länsiö**

*Aleksandr Borodin: Polovetsitanssit kuorolle ja
orkesterille oopperasta Prinssi Igor
Johdanto (Andantino)* 14 min

Lennä tuulen siivin

Laulakaa lauluja kaanin kunniaksi

Kaanimme maine on suuri

Lennä tuulen siivin

Kaanimme maine on suuri

Ilahduttakaa kaania tanssillanne

*Sergei Rahmaninov: Kevät, kantaatti baritonille,
kuorolle ja orkesterille op.20* 15 min

VÄLIAIKA 20 min

Pjotr Tšaikovski: Sarja orkesterille nro 3 G-duuri op. 55 42 min
I Elegia

II Valse melancolique

III Scherzo

IV Tema con variazioni

Väliaika noin klo 19.50. Konsertti päättyy noin klo 21.05.

ALEKSANDR BORODIN (1833–1887): POLOVETSITANSSIT KUOROLLE JA ORKESTERILLE OOPPERASTA PRINSSI IGOR

Aleksandr Borodin syntyi tataariruhtinas Luka Gedianishvilin aviottomaksi pojaksi ja annettiin tämän maaoorjan Porfiri Borodinin kasvatettavaksi. Musiikillinen koulutus alkoi jo ennen kouluikää, mutta päätyönsä Borodin teki Lääketieteellis-kirurgisen akatemian kemian professorina.

Päivätyönsä vuoksi Borodinin sävellystuotanto jäi suppeaksi ja monissa tapauksissa keskeneräiseksi. Tämä koskee hänen pääteostaan, Rimski-Korsakovin ja Glazuovin postuumisti viimeistelemää oopperaa ruhtinas Igor (1869–1888). 1100-luvulla kirjoitettuun runoelmaan pohjautuva eepos kertoo Novgorodin ruhtinas Igorin epäonnistesta sotaretkestä eteläisen Venäjän valloittamien polovetseja eli kumaaneja vastaan.

”Polovetsialaisten tanssien orkestrointien odottelulle ei tullut loppua, vaikka ne oli jo ilmoitettu ja olin harjoitellut niitä kuoron kanssa... Lopulta tarjouduin auttamaan häntä työssä ja hän tuli kotiini illalla mukanaan lähes koskematon partituuri; kolmissin me – Borodin, Anatoli Ljadov ja minä – aloimme siirtää luonnoksia orkesteripartituuriin”, muisteli Rimski-Korsakov.

Sata vuotta myöhemmin Dmitri Šostakovitš valaisi avarasydämisen säveltäjän ongelmia: *”Borodinin huoneisto muistutti asematunnelia. Naisia ja tyttöjä juoksi hänen luonaan mihin aikaan hyvänsä riistäen hänet aamiaiselta, päivälliseltä tai illalliselta... Hänen luonaan asui*

aina lauma sukulaisia. Tai pelkästään köyhiä. Tai kyläläijöitä, jotka olivat sairastuneet juuri Borodinin luona. Borodin puuhasi heidän parissaan, hoiteli ja toimitteli sairaalaan. Tällä tavoin elää ja työskentelee venäläinen säveltäjä.”

Venäläisen musiikin orientalistimi liittyi Nikolai I:n ja Aleksanteri II:n Kaukaasiaan ja Keski-Aasiaan suuntautuneeseen valloituspolitiikkaan. Borodinin suhde itämaiseen eksotiikkaan oli syntyperän vuoksi positiivinen. Hän ei musiikissaan varsinaisesti etsinyt alkuperäisyyttä, mutta yhdisteli luonnollisella tavalla itämaisia aineksia romanttiseen orkesterikieleen.

Ruhtinas Igorista ja erityisesti toisen näytöksen Polovetsialaisista tansseista tuli Borodinin kuoleman jälkeen menestys. Pariisissa Djagilev ja hänen Venäläinen balettinsa saivat tansseista läpimurtonumeron, jonka pohjalta Stravinskyn Tulilintu ponnahti modernismin kynnykselle. Borodinin hehkeät melodiat ovat vieneet myös toiseen suuntaan, tunnetuimpana esimerkkinä musikaali Kismet, jonka hittinumero Stranger in Paradise kuvaa ruhtinas Igorin tilannetta kaani Kontshakin leirissä.

Oopperan (yleensä) toisessa näytöksessä Igor on päätynyt paimentolaissoitujen vangiksi. Sieltä hän teoksen loppussa karkaa kotiinsa, mutta ennen sitä vieraanvarainen kaani esittelee orientaalisen elämänmuodon yltäkyläisyyttä. Kontshak pistää pystyyn speaktaak-

kelin, jossa kristityillä ruhtinaalla riittää ihmettelemistä. Tanssin melskeessä kaani (basso) kannustaa Igoria valitsemaan naisorjien joukosta mieleisensä, mutta tämä soolo usein puuttuu erillisistä esityksistä.

Ylipäätään riippuu käytetystä laitoksesta riippuu, mitkä oopperan kuoroista ja tansseista esitetään erillisinä Polovetsialaistansseina. Toinen näytös alkaa nuorten neitojen lyyrisellä kuorolla, jota seuraa neitojen virtuoosinen, klarinetin ja tamburiinin höystämä tanssi. Tanssien pääosasta rakentuu näytöksen finaali, jossa ensimmäisenä kuullaan naisorjien synnyinmaataan ylistävä kuoro – Sotshin olympialaisten avajaisissa se edelsi presidentti Putinin puhetta.

Polovetsialaisten tanssien arojen kauneutta ja kaani Kontshakia ylistävät sanat eivät ole yhtä tärkeitä kuin komeasta kuorosatsista kajahtavat feminiini-maskuliini-kontrastit. Naiset aloittavat ”liukuvalla” tanssilla, johon kiemurtelevat puupuhaltimet lisäävät eroottista jännitettä. Miesten riehakkaampia tansseja yllyttävät lyömäsoitinten jyske ja pisteelliset rytmit. Tanssien limittyessä ja latoutuessa päällekkäin bakkanaalinen meno kiihtyy lukemiin, joissa vaatteet alkavat tuntua tarpeettomilta.

Antti Häyrynen

POLOVETSITANSSIT

NEVOL'NICY

Uletaj na kryl'jach vetra
Ty v kraj rodnoj, rodnaja pesnja naša,
tuda, gde my tebja svobodno peli
gde bylo tak privol'no nam s toboju.
Tam, pod znojnym nebom,
negoj vozduch polon,
gde rad govor morja,
dremljut gory v oblakach;
tam tak jarko solnce svetit,
rodnye gory svetom zalivaja,
v dolinach pyšno rozy rascvetajut
i solov'i pojut v lesach zelenych;
i sladkij vinograd rostet.
Tam tebe privol'nej pesnja,
ty tuda i uletaj.

POLOVCY

Pojte pesni slavi chanu! Poj!
Slav'te silu doblest' chana! Slav!
Slaven chan! Chan!
Slaven on, chan naš!
Bleskom slavy
Solncu raven chan!
Netu ravnych slavoj chanu! Net!
Čagi chana slavjat chana,
chana svoego.

VANGITUT NAISET

Lennä tuulen siivin
synnyinseudullemme, rakas laulumme oma,
sinne, missä sua lauloimme avoimesti,
ja vapaus yhdisti meitä.
Siellä, hehkuvan taivaan alla,
ilma on suloisuutta täynnä,
siellä, meren pauhun yllä,
vuoret pilvivaipassansa uneksii;
siellä aurinko kirkkaasti paistaa,
rakkaat vuoret valoon hukuttaa,
siellä laaksoissa upeat ruusut kukkii
ja vehreissä metsissä satakielet laulaa;
ja makeat rypäleet kypsyy.
Siellä laulusi vapaampi on,
pois lennä sinä sinne.

POLOVETSIT

Kajauttakaa laulunne kunniaksi kaanin!
Laulakaa!
Ylistäkää kaanin voimaa ja rohkeutta!
Kunnia kaanille!
Kunnia kaanille!
Meidän kaanimme! Hänen on kunnia!
Kunniansa loistaa
auringon lailla!
Kukaan ei häntä kunniaissa voita!
Ei kukaan!
Kaanin orjat häntä ylistää,
omaa kaaniansa!

KONČAK

Vidiš' li plennic ty
s morja dal'nego,
vidiš' krasavic moich
Iz-za Kaspija?
O skaži, drug,
skaži tol'ko slovo mne,
chočeš,
ljubuju iz nich ja tebe podarju.

POLOVCY

Pojte pesni slavy chanu! Poj!
Slav'te ščedrost, slav'te milost'
Slav!
Dlja vragov chan grozen on,
chan naš!
K to že slavoj raven chanu, on!
Bleskom slavy solncu raven, on!

Slavoj dedam raven chan naš,
chan, chan, Končak!
Slavoj dedam raven on!
Groznyj chan, chan Končak.
Slavoj dedam raven on,
groznyj chan, chan Končak
Slaven chan, chan, Končak!
Slava, slava!

KONTSHAK (KAANI)

Näetkö kauniit vankini, jotka tuotiin
kaukaisten merten takaa,
näetkö kaunottareni
toiselta puolen Kaspien meren?
Oi sano, ystäväni,
sano vain sana,
jos haluat,
kenet tahansa heistä annan sulle.

POLOVETSIT

Kajauttakaa laulunne kunniaksi kaanin!
Laulakaa!
Ylistäkää anteliaisuuttaan, ylistäkää
armeliaisuuttaan!
Ylistäkää!
Vihollisilleen kaanimme on julma,
niin on!
Kukaan ei häntä kunniaassa voita!
Auringon lailla kunniansa loistaa!

Esi-isiensä kunniaan kaanimme verrata voi,
kaani, kaani, Kontshak!
esi-isiensä vertainen on hän!
Julma on kaani, kaani Kontshak.
Esi-isiensä vertainen on hän,
julma on kaani, kaani Kontshak.
Kunnia kaanille, kaani Kontshak!
Kunnia, kunnia!

NEVOL'NICY, NEVOL'NIKI

Uletaj na kryl'jach vetra
Ty v kraj rodnoj, rodnaja pesnja naša,
tuda, gde my tebja svobodno peli
gde bylo tak privol'no nam s toboju,
v kraj tot, gde pod znojnym nebom
negoj vozduch polon.
Gde pod govor morja
dremljut gory v oblakach.
Tam tak jarko solnce svetit,
rodnje gory svetom ozarjaja,
v dolinach pyšno rozy rascvetajut
i solov' l pojut v lesach zelenych,
I sladkij vinograd rastet.
Tam tebe privol'nej, pesnja.
Ty tuda i uletaj.

POLOVCY

Slavoj dedam raven chan naš,
chan, chan, Končak!
Slavoj dedam raven on,
groznyj chan, chan Končak.
Slaven chan, chan, Končak!
Chan Končak!
Pljaskoj vašej teš'te chana.
Pljaskoj teš'te chana, čagi,
chana svoego.
Pljaskoj vašej teš'te chana!
Pljaskoj teš'te!
Naš chan Končak.

VANGITUT MIEHET JA NAISET

Lennä tuulen siivin
synnyinseudullemme, rakas laulumme oma,
sinne, missä sua lauloimme avoimesti,
ja vapaus yhdisti meitä.
Siihen maahan, missä hehkuvan taivaan
alla,
ilma on suloisuutta täynnä.
Missä meren pauhun yllä
vuoret pilvivaipassansa uneksii.
Siellä aurinko kirkkaasti paistaa,
rakkaat vuoret valoon herättää,
siellä laaksoissa upeat ruusut kukkii
ja vehreissä metsissä satakielet laulaa,
ja makeat rypäleet kypsyy.
Siellä laulusi vapaampi on,
pois lennä sinä sinne.

POLOVETSIT

Esi-isiensä kunniaan kaaniamme verrata voi,
kaani, kaani, Kontshak!
Esi-isiensä vertainen on hän!
Julma on kaani, kaani Kontshak.
Esi-isiensä vertainen on hän,
julma on kaani, kaani Kontshak.
Kunnia kaanille, kaani Kontshak!
Kaani Kontshak!
Tanssillanne viihdyttäkää kaania,
viihdyttäkää kaania tanssilla, orjat,
omaa kaanianne.
Tanssillanne viihdyttäkää kaania,
viihdyttäkää kaania tanssilla!
Oma kaanimme Kontshak.

Käännös: Helena Autio-Meloni, Adelfa
Agency Oy

SERGEI RAHMANINOV (1873–1943): KEVÄT

Sergei Rahmaninov luki vuonna 1896 kritiikin, jossa hänen ensimmäistä sinfoniaa verrattiin Egyptin vitsauksiin. Sitä seurasi hermoromahdus ja joutui kolme vuotta kestänyt masennus. Sieltä hänet pelasti psykologi Nikolai Dahlin itsesuggestiivinen menetelmä, jossa Rahmaninov vakuutti itselleen ääneen pystyvänsä säveltämään piano-konserton.

Lopputuloksena syntyi 1901 lajinsa klassikoihin lukeutuva toinen piano-konsertto op. 18, joka vapautti säveltäjän luovat voimat. Alkuvuodesta 1902 valmistui kantaatti *Kevät bari-tonille, kuorolle ja orkesterille* op. 20 Nikolai Nekrasovin (1821–1877) runoon Zeljonyi shum (”Vihreä kumu”, 1862). Huhtikuussa 1902 Rahmaninov meni naimisiin serkkunsa Natalia Satinan kanssa ja valmisteli häämatkallaan kantaatin julkaisukuntoon.

Orkesterijohdanto virittää värjyviä odotuksia. Kevät tekee tuloaan aloittavassa kuorossa, mutta mustasukkainen talonpoika suunnittelee uskottomuutensa tunnustaneen vaimonsa murhaa. Rahmaninov tekee runon vastakkainasettelusta oopperamaista draamaa ja vain muutama vuosi myöhemmin hän päätyi Bolshoi-teatterin ylikapellimestariksi.

Baritoni paljastaa soolossaan ahdistuksensa syvyyden: hän on hautonut koko talven eristyksissä synkkiä suunnitelmiaan. Viimeistään toinen kuoro-osuus lakaisee murhanhimon ja ”ainoa ääni, jonka kuulen on metsien ja niittyjen laulu”. Loppukuoro yltyy ke-

väiseen hurmioon: ”Rakasta niin kauan kuin voit rakastaa, kestä niin kauan kuin kestät, anna anteeksi, kun vielä voit, ja anna Jumalan olla tuomarisi.”

Kevät-kantaatillaan Rahmaninov murskasi lopullisesti luovan kriisinsä ja avioliitto Natalian kanssa osoittautui onnelliseksi. Kuoro-osuuksissaan teos kohooa orkestraaliseen päätökseen, joka ennakoii Kellot-kantaatin sinfonista jännitettä. Orkesterin laulavat mairingit muistuttavat puolestaan toista pianokonserttoa.

Kevät voi olla ahdistavaa aikaa ja huhtikuu on kuukausista julmin, mutta Rahmaninovin Kevät on terapeutin, voimaannuttava ja elämää ylistävä sävellys.

Antti Häyrynen

ZELYONYI SHUM

Text: Nikolai Nekrasov

Idyot-gudyot zelyonyi shum,
Zelyonyi shum, vesenniy shum!
Igrayuchi raskhoditsya
Vdrug veter verkhovoy:
Kachnyot kusty ol' khovyeye,
Podnimet pyl' tsvetochnuyu,
Kak oblako; vsyo zeleno —
I vozdukh i voda.
Idyot-gudyot zelyonyi shum,
Zelyonyi shum, vesenniy shum!

BARITONE

Skromna moya khozyayushka,
Natal' ya Patrikeyevna,
Vody ne zamutit!
Da s ney beda sluchilasya,
Kak leto zhil ya v garody ...
Sama skazala, glupaya,
Tipun ey na yazyk!
V izbe sam drug s obmanshchitsey
Zima nas zaperla;
V moi glaza surovyye
Glyadit-molchit zhena.
Molchu ... a дума lyutaya
Pokoya ne dayot:
Ubit' ... tak zhal' serdechnuyu!
Sterpet' — tak sily nyet!
A tut zima kosmataya
Revyot i den' i noch':
"Ubey, ubey izmennitsu!
Zlodeya izvedi!
Ne to ves' vyek promaesh' sya,
Ni dnyom, ni dolgoy nochen' koy
Pokoya ne naydyosh' ...
Pod pesnyu-vyugu zimyyu
Okrepla дума lyutaya —
Pripas ya ostryi nozh ...
Da vdrug vesna podkralasya ...

VIHREÄ HUMU

Kulkee, helkkää, vihreä humu,
Vihreä humu, keväinen humu!

Nyt äkisti, leikillään
Ratsaille nousee tuuli:
Liehauttaa lehtiä lepikon
Ja nostaa kukkaispölyn.
Kuin pilvi: kaikki on vihreää,
Niin ilma kuin vesi!

Kulkee, helkkää, vihreä humu,
Vihreä humu, keväinen humu!

BARITONI

Vaatimaton emäntäni,
Natalia Patrikeyevna,
niin puhdas on ja koruton!
Kävipä hänelle onnettomalle,
kesän kun itse kaupungissa vietin...
Itsepä houkka haastoi,
paha kielensä periköön!

Nyt pirttiin pettäjän kanssa
Talvi meidät lukitsi;
Silmiini kiivaisiin
Katsoo vaimo hiljaa.
Vaikenen... vaan tuuma hurja
Rauhaan ei nyt jätä:
Tappaako... vaan sääli tulee rakkainta!
Kestääkö – siihen eivät voimat riitä!
Jo riehuu talvi takkutukka
Huutaa päivin öin:
«Tapa, tapa, uskoton!
Tuhoa pahantekijä!
Ettet enää empisi,
Et päivin etkä öisinkään
nyt rauhaa löydä sieluusi...»
Talvimyrskyn möyrytessä
Tuuma hurja vahvistui –
Varasin terävän veitsen...
Kun siihen kevät varkain hiipi...

CHORUS

Idyot-gudyot zelyonyi shum,
Zelyonyi shum, vesenniy shum!
Kak molokom oblytaye,
Stoyat sady vishnyovyey,
Tikhokhon' ko shumya.
Prigrety tyoplym solnyshkom,
Shumyat poveselyelye sosnovyye lesa.
A ryadam novoy zelen' yu
Lepechut pesnyu novuyu
I lipa bledno-listaya,
I belaya beryozon' ka
S zelyonoyu kosoy.
Shumit trostinka malaya,
Shumit vysokiy klyon ...
Shumyat oni po novomu,
Po novomu, vesennemu ...
Idyot-gudyot zelyonyi shum,
Zelyonyi shum, vesenniy shum!

BARITONE

Slabeyet дума lyutaya,
Nozh valitsya iz ruk,
I vsyo mnye pesnya slyshitsya
Odna — v lesu, v lugu:
"Lyubi, pokuda lyubitsya,
Terpi, pokuda terpitsya,
Proshchay, poka proshchaetsya,
I — Bog tebe sud' ya!"

KUORO

Kulkee, helkkää, vihreä humu,
Vihreä humu, keväinen humu!
Kuin maidolla siveltyinä
Seisovat kirsikkatarhat
Ja havisevat hiljaa.
Lämpimän auringon hohteessa
Humisevat valoisat mäntymetsät.
Rinnan seisovat, kuiskivat laulua uutta
Ujosti vihertävät lehmukset ja
Vihreäkutrisiet valkeat koivut.
Humisevat pienet kaislat,
Humisee korkea vaahtera...
Humisevat uudella tavalla,
Ludella, keväisellä...

Kulkee, helkkää, vihreä humu,
vihreä humu, keväinen humu!

BARITONI

Jo heikkenee tuumani hurja,
Veitsi putoaa kädestäni.
Vain yksi on laulu korvissani
Yksi – metsässä, niityllä:
«Rakasta, niin kauan kuin rakkautta
riittää,
Kestä, niin kauan kuin on kestävä.
Hyvästele, kun on aika hyvästellä,
Ja - Jumala olkoon tuomaris!»

Käännös: Helena Autio-Meloni, Adelfa
Agency Oy

PJOTR TŠAIKOVSKI (1840–1893): SARJA ORKESTERILLE NRO 3

Pjotr Tšaikovski sävelsi neljä orkesterisarjaansa neljännen (1878) ja viidennen sinfonian (1888) välisen kymmenen vuoden aikana. Sarjoihinkin liittyi alun perin sinfonisia suunnitelmia, joista Tšaikovski eri syistä kuitenkin luopui.

Orkesterisarjoissa Tšaikovski kokeili erilaisia soittimellisia ja tyyllillisiä ratkaisuja. Ensimmäisessä ja neljännessä orkesterisarjassa se tarkoitti historiallisia malleja. ”Mozartianaksi” nimetty neljäs sarja perustui kokonaan tyylliteltyihin Mozart-sovituksiin. Toisessa sarjassa orkesterikokoonpanossa vieraili neljä harmonikkaa.

Kolmannesta orkesterisarjasta op. 55 (1888) piti alun perin tulla sinfonia, mutta suunnitelmat muuttuivat, kun alkuperäinen avausosa siirtyi Konserttifantasiaan op. 56 pianolle ja orkesterille. Lopullisessa muodossa orkesterisarjan aloittaa hitaahko Elegia ja sen päättää laaja muunnelmaosa, josta Tšaikovski ei pitänyt soveliaana sinfoniaan.

G-duuri-sarjan kantaesityksestä tuli yksi Tšaikovskin uran suurimmista menestyksistä, mikä pistää ihmettelemään teoksen harvinaisuutta nykyisin. *”En ole koskaan kokenut sellaista voittoa. Näin koko yleisön liikuttuneena ja kiittolisena. Tällaiset hetket ovat taiteilijan elämän kauneimpia juhlahetkiä”*.

Sarjan aloittava Elegia (Andantino molto cantabile) ei ole erityisen murheellinen, vaan lempeästi laulavia teemojaan liikutteleva. Osa on sommiteltu sonaattimuotoon, mutta eri teemat

eivät poikkeaa suuresti tosistaan, eikä kehittyessä kuulla repäiseviä irtiottoja. Hienostuneella orkesterinkäsittelyllään Tšaikovski sen sijaan porautuu aiheidensa poeettiseen ytimeen ja antaa kappaleelle ylellisesti viihteellisen silauksen.

Elegiassa on myös linkkinsä baletin maailmaan, jotka korostuvat kahdessa lyhyessä välisosassa. Valse mélancolique (Allegro moderato) on enemmän synkeä kuin alakuloinen ja ennakoii rytmikaltaan ”Pateettisen” sinfonian toista osaa. Erikoiset rytmit hallitsevat myös välajaksoa. Terävästi säkättävä Scherzo (Presto) on virtuoosinen soitinnustaan myöten. Välitaitteessa vilahtaa erään aikalaiskommentaattorin löytämä lilliputtien armeijan paraati.

Kolmas orkesterisarja on edeltäjiään varjoisampi ja tematiikaltaan yhdenmukaisempi teos. Monissa elementeissä se sivuaa salonkimusiikin henkeä, mutta yllättää vakavuudellaan ja oivaltavuudellaan. Sarjan vetää yhteen päätososa, teema, 11 muunnelmaa ja finaali-poloneesi (Tema con variazioni), joka vastaa laajuudeltaan edellisten osien yhteiskestoaa. Teema on säveltäjän oma, mutta tyyllitelty Mozartin hengessä.

Tšaikovski käy muunnelmissaan bilateraalista kulttuurivaihtoa saksalais-ten kanssa, ehkä siksi että hän omisti koko teoksen toisen orkesterisarjan kantaesittäneelle kapellimestari Max Erdmannsdorferille. Siten ensimmäisissä variaatioissa korostuu germaaninen

kontrapunkti, joka kulminoituu viiden-
nen muunnelman fuugassa ja seitsemän-
nen koraalissa. Muissa muunnelmissa korostuu slaavilainen tunne, kuten neljännessä, johon vaskikuoro lisää vielä synkän Dies irae -viitteen.

Koraalimuunnelmaa Tšaikovski jatkaa saumattomasti venäläishenkisellä englannintorvisoololla ja yhdistää sen puolestaan railakkaaseen gopak-tanssiin. Kymmenennen muunnelman esittelee konserttimestarin viulukadenssi. Suureen päätösnumeroon Tšaikovski ottaa vauhtia reilulta takamatkalta, mutta majesteettillisesti tullava poloneesi on dramatisoitu huolellisesti räjäyttämään kuulijat suosionsoihtuksiin.

Antti Häyrynen

TUGAN SOHIJEV

Venäläinen Tugan Sohijev teki läpimurtonsa menestyttyään kansainvälisessä Prokofjev-kilpailussa vuonna 2000. Sohijev on Toulousen Theatre du Capitolen orkesterin, Berliinin saksalaisen sinfoniaorkesterin ja Moskovan Bolshoi-teatterin musiikillinen johtaja.

Sohijev on johtanut mm. Wienin ja Berliinin filharmonikkoja, Chicagon, Philadelphian ja Lontoon sinfoniaorkestereita, Leipzigin Gewandhaus-orkesteria, Lontoon Philharmonia-orkesteria, Amsterdamin Concertgebouw-orkesteria sekä Mahler kamariorkesteria. Hän johtaa paljon myös oopperaa ja on vierailut mm. New Yorkin Metropolitanissa, Mariinsky-teatterissa, Walesin Kansallisoopperassa sekä monissa muissa suurissa oopperataloissa.

Kuluvalla kaudella Sohijev vierailee johtamassa mm. Berliinin ja Wienin filharmonikkoja sekä Japanin radion sinfoniaorkesteria. Lisäksi hän tekee Eurooppaa ja Kauko-Itää Berliinin saksalaisen sinfoniaorkesterin ja Toulousen Theatre du Capitolen orkesterin kanssa. Bolshoi-teatterissa hän johtaa Katerina Ismailova- ja Faust -oopperat.

Sohijeivin levytykset Toulousen Theatre du Capitolen orkesterin kanssa Naïve -levymerkille ovat saaneet paljon kiitosta kriitikoilta. Levyt sisältävät mm. Stravinskyn Kevätuhrin, Tšaikovskin neljännen sinfonian, Mussorgskyn Näytelykuvia sekä Prokofjevin Pekka ja Susi-teoksen. Berliinin saksalaisen sinfoniaorkesterin kanssa Sohijev on levyttänyt Prokofjevin Ivana Julma -oratorion SONY Classicille 2014.

GARRY MAGEE

Baritoni Garry Magee on tunnettu slaavilaisen oopperamusiikin tulkkina. Hän on valmistunut Lontoon Guildhall School of Music and Drama -koulusta sekä National Opera Studiosta. Vuonna 1995 hän voitti arvostetun Kathleen Ferrier -palkinnon ja seuraavana vuonna kansainvälisen Belvedere-kilpailun Wienissä.

Magee oopperaroleja ovat mm. Prokofjevin Kihlaus luostarissa-oopperassa, Tšaikovskin Jevgeni Oneginin nimirooli, Mozartin Don Giovannin nimirooli, Rossinin Selvillan parturin Figaro, Mozartin Cosí fan tutten Alfonso ja Figaron häiden kreivi, Gounod'n Faustin Valentin ja Bergin Wozzeckin nimirooli.

Magee on esiintynyt mm. Englannin kansallisoopperassa, Baijerin ja Hannoverin valtionoopperoissa, Berliinin koomisessa oopperassa, Wienin juhla-viikoilla ja Aix-en-Provencen festivaalilla. Kuluvalla kaudella hän debytoi Tonion roolissa Pajatsossa ja Šelkalovin roolissa Boris Godunovissa sekä esiintyi Fideliossa Don Fernandona Wienissä.

Magee esiintyy myös orkesterien solistina ja on laulanut mm. Waltonin Belshazzarin pitoja Vladimir Ashkenzayn johdolla, Beethovenin 9. sinfoniaa Deutsche Kammerphilharmonie -orkesterin solistina, Brahmsin Saksalaista sielunmessua Neeme Järven johdolla ja Elgarin Apostoleja Birminghamin sinfoniaorkesterin solistina.

Soolokonsertteja Garry Magee on pitänyt niin Lontoon Wigmore Hall'ssa kuin Pariisin Châtelet-teatterissa Magee on esittänyt Schumannin, Beet-

hovenin ja Mozartin liedejä yhdessä pianisti Melvyn Tanin kanssa.

Magee on levyttänyt Gounod'n Faustin sekä Mozartin Don Giovannin Chandos-levymerkille. Paavo Järven ja Viron kansallisorkesterin kanssa hän on taltioinut Sibeliuksen Neito tornissa Virgin/EMille. DVD-taltiointeja Magee on tehnyt mm. Mozartin Cosí fan tutte- ja Figaron häät -oopperoista.

MUSIIKKITALON KUORO

Syksyllä 2011 perustettu Musiikkitalon Kuoro sai alkunsa kapellimestareiden Hannu Linnun, Jukka-Pekka Sarasteen ja John Storgårdsin aloitteesta. Musiikkitalon Kuoro on noin 80 laulajan sinfoniakuoro.

Musiikkitalon Kuoro tekee yhteistyötä Musiikkitalon kaikkien päätoimijoiden, Helsingin kaupunginorkesterin, Radion sinfoniaorkesterin ja Sibelius-Akatemian kanssa. Taiteellisena johtajana on kuoron perustamisesta lähtien toiminut säveltäjä Tapani Lämsä.

Kuoro debytoi vuonna 2012 esittämällä Jukka-Pekka Sarasteen johdolla Brahmsin teoksen Ein deutsches Requiem Radion sinfoniaorkesterin konsertissa. Ensimmäinen toimintavuosi huipentui Leif Segerstamin johdolla Oodiin ilolle, Beethovenin yhdeksänteen sinfoniaan Helsingin kaupunginorkesterin kanssa.

Kuoron ohjelmisto muodostuu pääosin sinfonisista kuoro- ja orkesteriteoksista. Ohjelmistoa suunnitellaan pitkäjänteisesti yhdessä Musiikkitalon

päätoimijoiden kanssa. Kuoron a cappella -ohjelmisto muodostuu suurelleen kuorolle sävelletystä musiikista aikamme musiikkia unohtamatta. Musiikkitalon Kuoron oma a cappella -konsertti Hymnien yö pidetään vuosittain Pyhäinpäivän iltana Musiikkitalon konserttitalissa.

Kuoro konsertoi kahdeksasta kymmeneen kertaan vuodessa, pääosin Musiikkitalossa, mutta myös festivaaleilla. Kuorolaiset ovat intohimoisia laulunharrastajia.

RADION SINFONIAORKESTERI

Radion sinfoniaorkesteri (RSO) on Yleisradion orkesteri, jonka tehtävänä on tuottaa ja edistää suomalaista musiikkikulttuuria. Orkesterin ylikapellimestari on Hannu Lintu, joka aloitti kautensa syksyllä 2013. RSO:n kunniakapellimestarit ovat Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Radio-orkesteri perustettiin vuonna 1927 kymmenen muusikon voimin. Sinfoniaorkesterin mittoihin se kasvoi 1960-luvulla. RSO:n ylikapellimestareita ovat olleet Toivo Haapanen, Nils-Eric Fougstedt, Paavo Berglund, Okko Kamu, Leif Segerstam, Jukka-Pekka Saraste ja Sakari Oramo.

Suurten klassis-romanttisten mestariteosten ohella RSO:n ohjelmisto sisältää runsaasti nykymusiikkia ja orkesteri kantaesittää vuosittain useita Yleisradion tilausteoksia. RSO:n tehtäviin kuuluu myös koko suomalaisen or-

kesterimusiikin taltioiminen kantanauhille Yleisradion arkistoon. Kaudella 2015–2016 orkesteri kantaesittää kuusi Yleisradion tilaamaa teosta. Lisäksi ohjelmassa on mm. Beethovenin ja Prokofjevin pianokonserttoja, Štuchmannin ja Brahmsin sinfonioita sekä Mendelssohnin oratorio Elias. Vieraaksi saapuvat mm. pianistit Murray Perahia, Nelson Freire ja Andrés Schiff, kapellimestarit David Zinman, Tugan Sohijev ja Manfred Honeck sekä sopraano Karita Mattila ja mezzosopraano Anne Sofie von Otter.

RSO on levyttänyt mm. Ligetin, Eötvösin, Nielsenin, Hakolan, Lindbergin, Saariahon, Sallisen, Kaipaisen ja Kokkosen teoksia sekä Launiksen Aslak Hetta -oopperan ensilevytyksen. Orkesterin levytyksiä on palkittu mm. BBC Music Magazine -, Académie Charles Cros'n ja MIDEM Classical Award -palkinnoilla. Sibeliuksen Lemminkäisen ja Pohjolan tyttären levytys oli Gramophone-lehden Critic's Choice joulukuussa 2015. Lisäksi levytys toi RSO:lle ja Hannu Linnulle kotimaisen Emma-palkinnon Vuoden klassinen albumi 2015 -kategoriassa.

RSO tekee säännöllisesti konserttikierroksia ympäri maailmaa. Kaudella 2015–2016 orkesteri esiintyy Hannu Linnun johdolla Japanissa sekä Itävallassa.

RSO:n kotikanava on Yle Radio 1, joka lähettää orkesterin kaikki konsertit yleensä suorina lähetyksinä niin Suomesta kuin ulkomailtakin. RSO:n verkkosivuilla (yle.fi/rso) voi konsertteja kuunnella sekä katsella korkealaatuisen livekuvan kautta. Konserteista suuri osa myös televisioidaan suorina lähetyksinä Yle Teemalla.